

AgriNatur AT-HU

Ökológiai intézkedési terv Bécs

6. Virtuális találkozó - 2020. május 25.

Barbara Brandstätter, Anna Dopler, Daniela Hofinger,
Harald Kutzenberger, Milena McInnes, Valentin Rakos, Tatiana Meshkova

A Donau-Auen Nemzeti Park kezelési tervének súlypontjai a 2019 – 2028-ig tartó időintervallumra

- Természetes folyamatok védelme: pl. A vegetáció fejlődése teljes ciklusának megőrzése
- Vizes élőhelyek: Duna és mellékágai, vízfolyások, Lobau; hordalék és talajvíz
- Szárazföldi élőhelyek: Erdő és nyílt területek
- Csülkösvad állomány kezelése: Nyugvóhelyek és kezelésük
- Kutatás és megfigyelés: Védelem, megfigyelés, leltár
- Látogatók – Kommunikáció, Képzés, infrastruktúra
- Regionális, nemzeti és nemzetközi együttműködés

A nemzeti park alapítása óta folyamatosan csökkentettük a szántóföldi területek nagyságát, hogy nagyobb teret kaphassanak az erdők és a mezők élőhelyei:

- A Lobau nagy alapterületű szántóföldjeinek egyharmadát erdei natúrzonává alakítottuk.
- Egy további harmadon kísérletet teszünk a tájnak megfelelő sokszínű rétek élőhelyeinek kialakítására.(Naturzónák gondozással).
- A fennmaradó harmadon kizárólag a biogazdálodás irányelveinek megfelelő szántóföldi művelés folyik.

Hogyan tovább?

Agri-Natur AT-HU Interreg Projekt – Bécs Donau-Auen Nemzeti Park ökológiai intézkedési tervének céljai:

- Természetes folyamatok elősegítése az erdőkben: Az erdészek saját kutatásai alapján.
- Nyílt terepen: A jellemző fajok, madarak, pillangók, futrinkák, vad méhek, mezei növényvilág életközösségeinek mélyreható vizsgálata az ökológiai összefüggések alaposabb, jobb megértése céljából.
- A lobau biogazdálkodás aktuális jelentőségének bemutatása a regionális élelmiszer-ellátás, környezet alakítás és pihenés, kikapcsolódás szempontjából.
- Érthető, terület specifikus ismeretanyag összeállítása a megalapozott döntéshozatal érdekében. Két forgatókönyv.
- A szerteágaó szektorális természetvédelmi célkitűzések harmonizált tervben való egyesítése.

Hogyan ítéld meg a nyílt területek élőhelyeinek időbeli alakulását a Donau-Auen Nemzeti Parkban?

- A struktúrák GIS-által védett analízise 200 éves időtartamon át
- Történelmi referencia: 1817-1829-as területfelmérés
- Az ártéri erdők és a nyílt területek élőhelyeinek differenciálása
- A vízi és a szárazföldi élettér peremterületekkel kiegészített felmérése az aktuális földhasználattal egybevetve

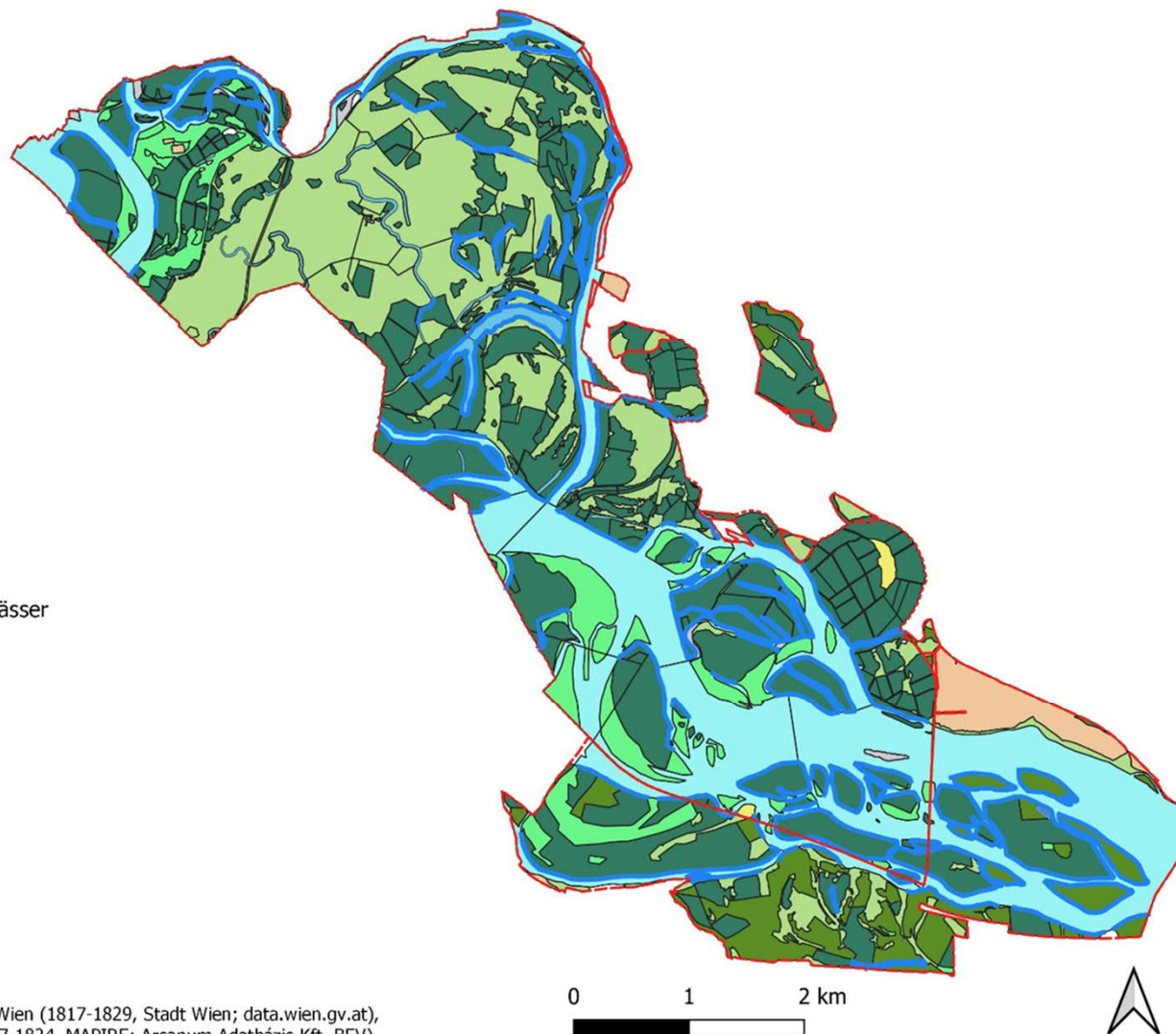
1817-1829: Peremterület: erdő - víz: 95,55 km x 10 m = 95,55 ha

Legende

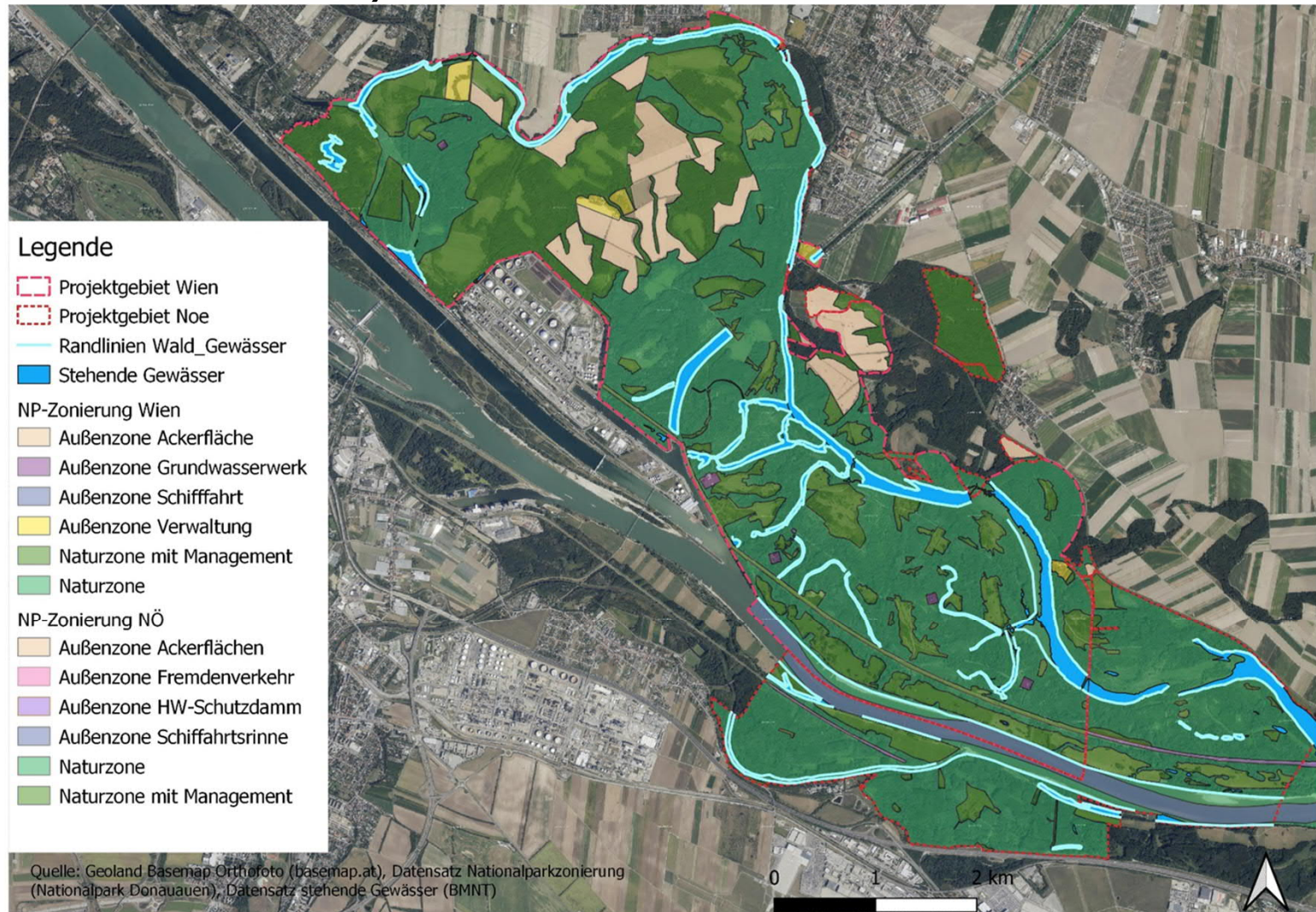
- Projektgebiet Wien
- Projektgebiet Noe
- Randlinien Wald_Gewässer
- Franziseischer Kataster**
- Acker
- Auwiese
- Fluss
- Laubwald
- Schotter
- Sumpf
- Weideland
- Wiese

Quelle: Franziseischer Kataster Wien (1817-1829, Stadt Wien; data.wien.gv.at),
Franziseischer Kataster NÖ (1817-1824, MAPIRE: Arcanum Adatbázis Kft, BEV)

Mai állapot: Peremterület, erdő - víz:

77,89 km x 5 m = 38,45 ha

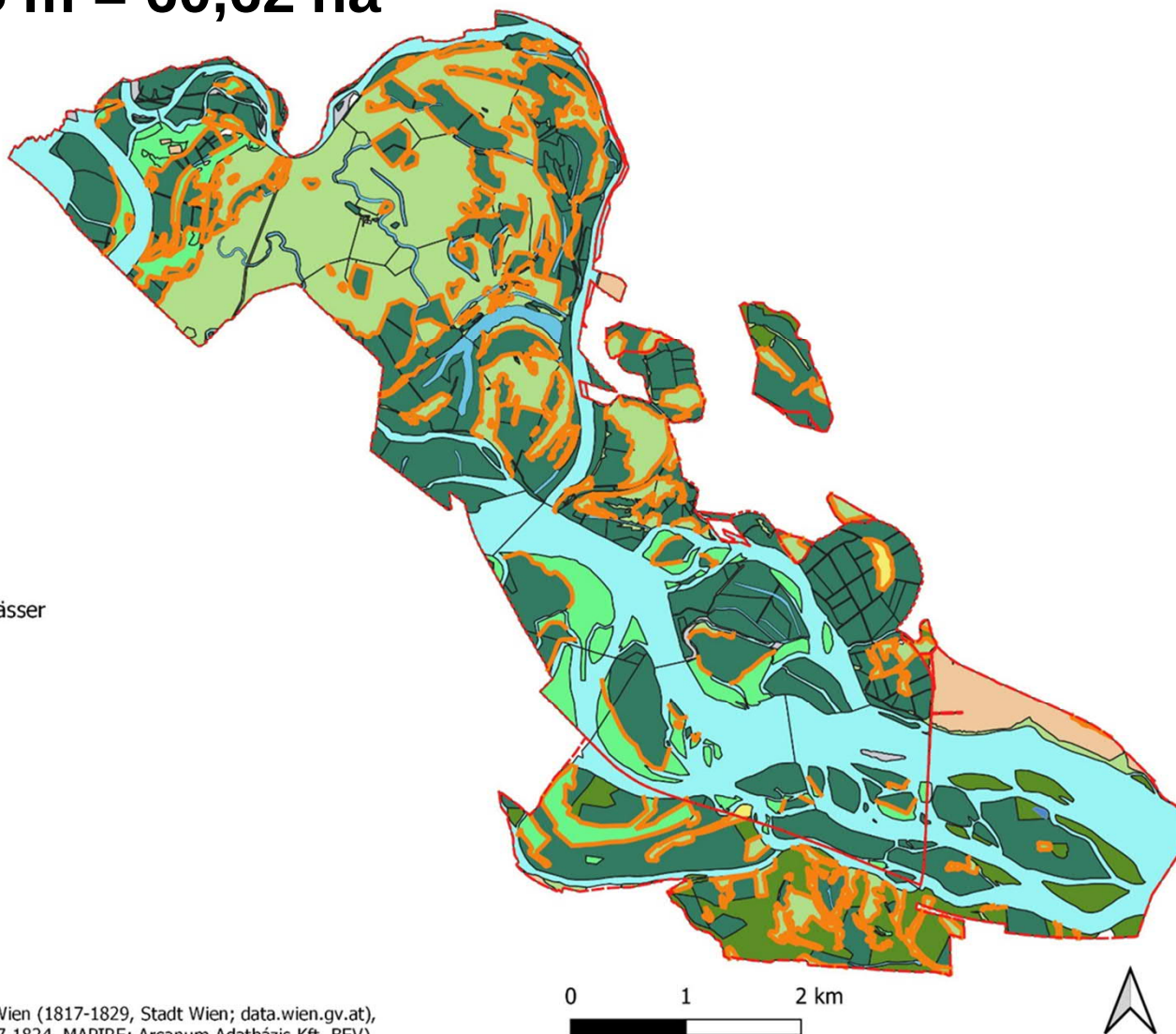
1817-1829: Peremterület erdő - nyílt terület: 121,24 km x 5 m = 60,62 ha

Legende

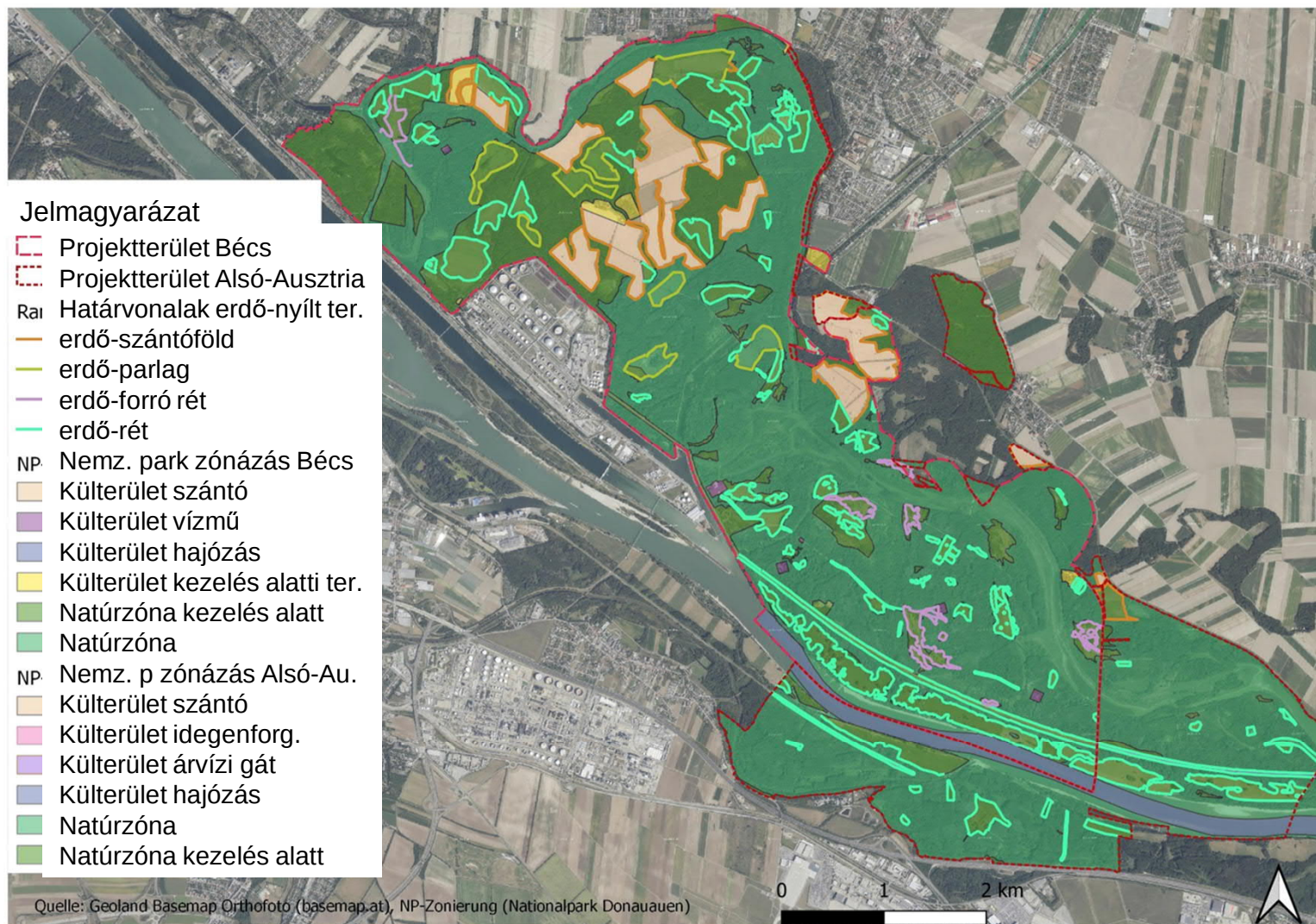
- Projektgebiet Wien
- Projektgebiet Noe
- Randlinien Wald_Gewässer
- Franzsiszeischer Kataster**
- Acker
- Auwiese
- Fluss
- Laubwald
- Schotter
- Sumpf
- Weideland
- Wiese

Quelle: Franzsiszeischer Kataster Wien (1817-1829, Stadt Wien; data.wien.gv.at),
Franzsiszeischer Kataster NÖ (1817-1824, MAPIRE: Arcanum Adatbázis Kft, BEV)

Mai állapot: Peremterület: erdő - nyílt terep

141,48 kmx 5m=70,74ha

Összehasonlítás: Történelmi és aktuális határvonalak mint átmeneti életterek a nyílt területtípusok esetében.

Erdő-víz

1817 - 1829	$95,55 \text{ km} \times 10 \text{ m} = 95,55 \text{ ha}$
Ma	$77,89 \text{ km} \times 5 \text{ m} = 38,45 \text{ ha}$

Erdő - nyílt terep

1817 - 1829	$121,24 \text{ km} \times 5 \text{ m} = 60,62 \text{ ha}$
Ma	$141,48 \text{ km} \times 5 \text{ m} = 70,74 \text{ ha}$

A határterületek a 19. század elejétől mind a mai napig fontos struktúrális elemei a Donau-Auen Nemzeti Parknak.

Részletezve: A nyílt területek határvonalai a következőképpen oszthatók fel.

Erdő-nyíli terep

<u>1817 - 1829</u>	<u>121,24 km x 5 m = 60,62 ha</u>
--------------------	-----------------------------------

Mező	94,07 km x 5 m = 47,03 ha
------	---------------------------

Legelő	4,67 km x 5 m = 2,33 ha
--------	-------------------------

Ártéri rét	20,73 km x 5 m = 10,36 ha
------------	---------------------------

Szántóföld	1,76 km x 5 m = 0,88 ha
------------	-------------------------

<u>Ma</u>	<u>141,48 km x 5 m = 70,74 ha</u>
-----------	-----------------------------------

Mező	91,10 km x 5 m = 45,55 ha
------	---------------------------

Forró rét	11,69 km x 5 m = 5,84 ha
-----------	--------------------------

Parlag	10,11 km x 5 m = 5,05 ha
--------	--------------------------

Szántóföld	28,56 km x 5 m = 14,28 ha
------------	---------------------------

Van-e természetvédelmi értéke a nyílt területeknek és élőviláguknak a Donauauen Nemzeti Parkban?

A kiválasztott fajok, madarak, vadméhek, pillangók, futrinkák állomány adatainak átvétele elemzése.

Egyéb kiválasztott fajok elemzésének átvétele amennyiben elérhetőek.

 A különböző csoportok értékmeghatározó fajainak kiválasztása és az életciklusuk folyamán igényelt élőhelyek hozzárendelése.

 A fentiek integrációja a két különböző fejlődési modellbe, következtetések levonása a biodiverzitásra vonatkozóan.

A monitorozások kiértékelése. Köztes állapot.

Példaként: Pillangók

<u>Kultur</u>	<u>Standort</u>	Abundanz gesamt	Artenzahl gesamt	Abundanz Acker	Artenzahl Acker	Abundanz Rand- struktur	Artenzahl Rand- struktur
Roggen	Franzosenfriedhof	34	10	4	3	30	9
Weizen	Wolfsboden	40	11	8	4	32	9
Kartoffel	Lager II	134	15	64	9	70	14
Grünerbsen	Birkenspitz	50	12	5	2	45	12
Winterweizen	Oberleitner Wasser	63	15	15	5	48	15
Erbsen	Plättenmais	92	20	15	4	77	18
Anzahl Gesamt			41	111	14	302	33
durchschnittlich				19	5	50	13

Összehasonlítás szántóföld & szántóföld széle

	Abundanz gesamt Tagfalter+Wildbienen+Laufkäfer	Artenzahl gesamt Tagfalter+Wildbienen+Laufkäfer
Acker	1311	109
Randstruktur	2670	201

- a szántóföld szélén kétszer annyi egyed és faj
- faj-csoportonként különböző eloszlás
- fontos a speciális élőhely-igény figyelembevétele
- a nyílt területekre specializálódott fajok kiszűrése

Javaslat az értékmeghatározó fajok kiválasztására

Kritériumok: védettség, jellegzetesség, élőhely

Madarak:

- *Perdix perdix*
- *Carduelis carduelis*

Pillangók:

- *Minois dryas*, (*Bromus*, *Calamagrostis*, *Molinia*)
- *Issoria lathonia*, (*Viola* sp.)

Vadméhek:

- *Lasioglossum pallens* (*Rosaceae*, *Crucifera*)
- *Sphecodes majalis* (Brutparasitoid)

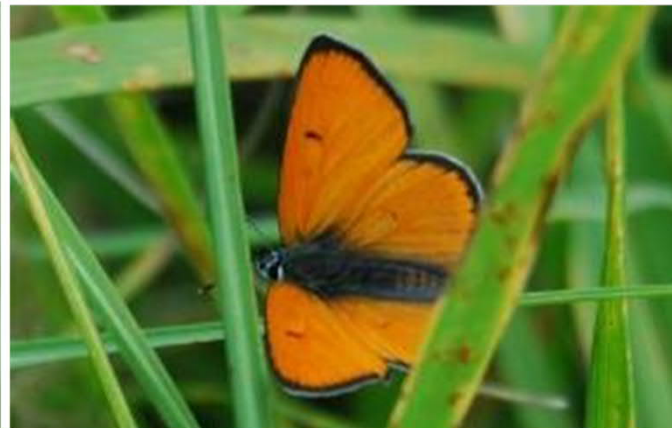
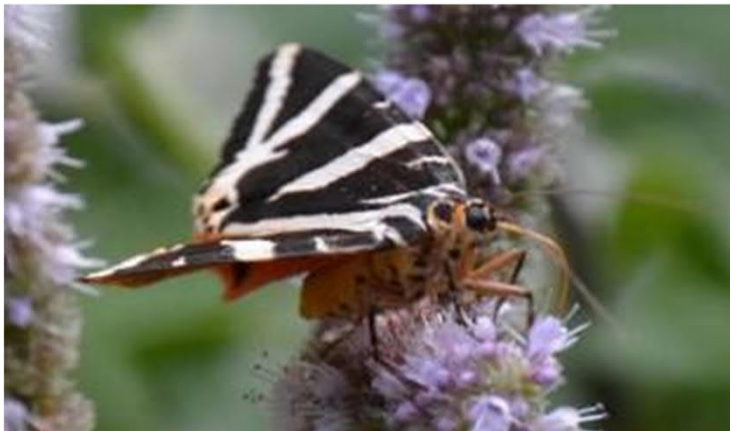
Futrinkák:

- *Brachinus crepitans*
- *Poecilus cupreus*

Ki tartozik a Lobau jellegzetes fajtársulásához?

Van-e környezetvédelmi értéke a nemzeti park nyílt területeinek és élővilágának?

- A nemzeti park fontos célkitűzései közé tartozik a háborítatlan természet valamint a pihenési-oktatási területek megőrzése.
- Mind a folyamat-védelemnek mind a megőrzési munkának gyakorlati jogosultsága van.
- A folyami és ártéri élőhelyek mellett a nyílt területek is a nemzeti park jellegzetességei közé tartoznak.

Teendők

- A vizsgált fajok közül ki kell választani a szélterületekre és a nyílt területekre jellemzőket.
- A célfajok élőhely-igények és a lehetőségeknek az összevetése.
- Ökonómiai és szocio-ökonómiai értékelés.

Milyen ökológiai következményei vannak a szántóföldi termelés változásának a szélterületek élőhelyeire és közösségeire?

Van-e értelmes optimalizációs lehetőség egy biodiverzitást növelő mezőgazdaság számára a Lobauban?